

SYLLABUS I LËNDËS: *Histori e gjuhës standarde*

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë
Titulli i lëndës:	<i>Histori e gjuhës standarde shqipe</i>
Programi:	Gjuhë dhe letërsi shqipe
Niveli:	Studimet themelore
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	I parë
Numri i orëve në javë:	2
Vlera në kredi – ECTS:	5
Koha / lokacioni:	09:00 – 10:30
Mësimdhënësi i lëndës:	prof. asoc. dr. Shkelqim Millaku
Të dhënat kontaktuese:	shkelqim.millaku@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	<p>Lënda e Historisë së gjuhës standarde do të zhvillohet me orë ligjërata dhe orë ushtrimesh. Përveç metodës frontale do të përdoren edhe metodat ndërvetpruese, si ajo e bashkëbisedimit, e komentimit, e vlerësimit, e argumentimit, e analizës, e sintezës etj. Studentëve do t'u jepen edhe ushtrime, detyra të caktuara, do të udhëzohen të lexojnë literaturë tematike profesionale e shkencore dhe në orët mësimore do të debatohet për to. Për çështje të mësimnxënies, studentët mund të kontaktojnë me mësimdhënësin edhe nëpërmjet korrespondencave me shkrim si dhe nëpërmjet konsultimeve të drejtpërdrejta. Do të mbahen dy paraprovime dhe në fund do t'i nënshtrohen provimit përfundimtar me shkrim e me gojë.</p>
Qëllimi i lëndës:	<p>Pikësnyimi kryesor i lëndës është që:</p> <ul style="list-style-type: none">- të sigurojë njohuritë e nevojshme për zhvillimin historik të shqipes standarde;- të fitojnë njohuri për traditën shkrimore të shqipes si dhe karakteristikat e shqipes së shkruar gjatë zhvillimit historik;- të njihen me përpjekjet e rilindësve për shqipen standarde;- të fitojnë njohuri për ngjarjet më të rëndësishme të kodifikimit të shqipes: Kongresin e Manastirit, Kongresin e Drejtshkrimit etj.;- të njoftohen me disa nga problemet aktuale të shqipes standarde sot, me nënstandardin e shqipes dhe marrëdhëniet e tij me shqipen standarde;

	- të kenë njohuri për disa nga prirjet e zhvillimit të shqipes së sotme, për shqipen në kontekste të ndryshme kulturore, përfshirë edhe globalizmin.		
Rezultatet e të nxënit:	<p>Studentët nga kjo lëndë mësimore do të kenë jo pak përfitime. Ata do të aftësohen që:</p> <ul style="list-style-type: none"> - të kuptojnë drejt çështjen e historisë së formimit të shqipes standarde; - të kuptojnë, të zgjerojnë e të thellojnë njohuritë për standardin e nënstandardin, shqipen e sotme në kontekste të ndryshme kulturore, përfshirë edhe globalizmin; - të jenë në gjendje të zbatojnë njohuritë e fituara nga fusha e historisë së shqipes standarde; - të aftësohen për punë kërkimore-hulumtuese individuale e grupore; - t'i aftësojë të hartojnë punime profesionale në fushën historisë së shqipes standarde, si pjesë përbërëse e historisë së gjuhës shqipe; - të zhvillojnë aftësitë për të gjykuar, analizuar, sintetizuar, krahasuar etj. 		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	2	15	30
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	5	15	5
Ushtrime në terren			
Kollokfiume, seminare	1	3	3
Detyra të shtëpisë	1	15	13
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	25
Përgatitja përfundimtare për provim	2	15	15
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	1	1	1

Projektet, prezantimet ,etj	1	2	3
Totali			125 orë (5 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata, ushtrime, punime seminari, prezantime, punëtori, punë kërkimore e hulumtuese në literaturë e tekste të përzgjedhura, detyra, ushtrime me shkrim e me gojë, diskutime, debate, konsultime etj.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vlerësimi do të bëhet duke u mbështetur në vlerësimet me shkrim (dy teste gjatë vitit akademik), seminare, detyra të shtëpisë, angazhime në klasë dhe në testin përfundimtar që do të jetë me shkrim dhe komunikim.		
Literatura			
Literatura primare:	<p>Fadil Raka, <i>Historia e shqipes letrare</i>, Grafikos - Gjilan, Prishtinë, 2005.</p> <p>Fadil Raka, <i>Historia e gjuhës letrare shqipe</i>, Tetovë, 1997.</p> <p>Rexhep Ismajli, <i>Standarde dhe identitete</i>, Dukagjini, Pejë, 2003.</p> <p>Rexhep Ismajli, <i>“Në gjuhë” dhe “për gjuhë”</i>, Dukagjini, Pejë, 1998.</p> <p>Xhevat Lloshi, <i>Mbështetje për gjuhën letrare</i>, Toena, Tiranë, 1997.</p> <p>Fadil Raka, <i>Vëzhgime rreth shqipes së shkruar</i>, Prishtinë, 2009.</p> <p><i>Kongresi i Drejtshkrimit të Gjuhës shqipe, 20-25 nëntor 1972, pjesa I, II</i>; Tiranë, 1973.</p> <p>AShRPSH; IAP, <i>Drejtshkrimi i gjuhës shqipe</i>, Tiranë, 1973; Prishtinë, 1974.</p> <p>Shaban Demiraj – Kristaq Prifti, <i>Kongresi i Manastirit</i>, Tiranë, 2004.</p> <p>Xhevat Lloshi, <i>Rreth alfabetit të shqipes</i>, Logos-A, Shkup – Prishtinë – Tiranë, 2008.</p> <p>Dhimitër Shuteriqi, <i>Historia e gjuhës së shkruar shqipe</i>, Tiranë, 1967; Prishtinë, 1970.</p>		
Literatura shtesë:	<p>Rexhep Ismajli, <i>Tekste të vjetra</i>, Dukagjini, Pejë, 2000.</p> <p>Dhimitër Shuteriqi, <i>Shkrimet shqipe në vitet 1332-1850</i>, Rilindja, Prishtinë, 1978.</p> <p>Selman Riza, <i>Pesë autorët më të vjetër në gjuhën shqipe</i>, Toena, Tiranë, 2002.</p> <p>Fadil Raka, <i>Çështje të shqipes letrare</i>, Shkupi, Shkup, 1998.</p> <p>Shaban Demiraj, <i>Rreth disa çështjeve thelbësore të shqipes standarde</i>, Studime filologjike nr. 3-4, Tiranë, 2002, f. 92-100.</p>		

	Akad. Rexhep Ismajli, <i>Për zhvillimet në fushën e gjuhës standarde</i> (ligjëratë mbajtur në Konferencën e mësuesve të gjuhës amtare shqipe, 10-11 mars 2005, Landskrona, Suedi).
--	---

Plani i dizajnuar i mësimit:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Objekti i historisë së shqipes standarde. Literatura dhe njohuri të përgjithshme për kriteret e punës.	Varianti dialektor, varianti letrar dhe varianti standard i shqipes.
<i>Java e dytë:</i>	Tradita shkrimore e shqipes.	Karakteristikat e shqipes së shkruar gjatë zhvillimit historik.
<i>Java e tretë:</i>	Histori e shkurtër e shqipes letrare nga Mesjeta deri në fillim të shekullit XX.	Përpyekjet e rilindësve për shqipen standarde.
<i>Java e katërt:</i>	Përpyekjet për njësimin e alfabetit.	Prezantim studentësh me temë nga historiku i shqipes standarde.
<i>Java e pestë:</i>	Kongresi i njësimin të alfabetit të shqipes (Kongresi i Manastirit).	Prezantim studentësh me temë nga historiku i shqipes standarde.
<i>Java e gjashtë:</i>	Komisia letrare shqipe e Shkodrës (1916-17).	Shkodranishtja dhe elbasanishtja si variante letrare.
<i>Java e shtatë:</i>	Konsulta Gjuhësore e Prishtinës (1968).	Toskërishtja letrare si gjuhë zyrtare.
<i>Java e tetë:</i>	Paraprovimi i parë – Test.	Paraprovimi i parë – Test.
<i>Java e nëntë:</i>	Kongresi i Drejtshkrimit.	Baza dialektore e shqipes standarde.
<i>Java e dhjetë:</i>	Planifikimi gjuhësor dhe politika gjuhësore për shqipen.	Disa nga tiparet e gjuhës standarde.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Disa probleme aktuale të shqipes standarde sot.	Nënstandardi i shqipes dhe marrëdhëniet e tij me shqipen standarde.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Teoritë për njësimin e shqipes letrare.	Prezantim studentësh me temë nga historiku i shqipes standarde.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Prirjet e zhvillimit të shqipes.	Prezantim studentësh me temë nga historiku i shqipes standarde.
<i>Java e katërmëdhjetë:</i>	Gjuha shqipe dhe globalizmi.	Përsëritje dhe përforsim i materialit.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Parimet e drejtshkrimit të shqipes standarde.	Përsëritje dhe përforsim i materialit.

Politikat akademike dhe kodi i sjelljes